

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 226/05-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. októbra 2005 predbežne prerokoval sťažnosť P. b., a. s., so sídlom B., a B. I., a. s., so sídlom B., zastúpených advokátom JUDr. J. H., B., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a ich práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd tým, že Krajská prokuratúra v Bratislave a Generálna prokuratúra Slovenskej republiky nezabezpečili sťažovateľom právo nahliadnuť do spisu vedeného v konaní sp. zn. ČVS: KÚV-48/OVEK-01 a právo na doručenie rozhodnutia o odložení veci vydané v konaní sp. zn. ČVS: KÚV-48/OVEK-01, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. b., a. s., a sťažnosť B. I., a. s., o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I .

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. augusta 2004 doručená sťažnosť P. b., a. s., so sídlom B. (ďalej aj „sťažovateľ 1“), a B. I., a. s., so sídlom B. (ďalej len „sťažovateľ 2“; obaja spolu ďalej aj „sťažovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. J. H., B., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na právnu ochranu

podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a ich práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru tým, že Krajská prokuratúra v Bratislave (ďalej len „krajská prokuratúra“) a Generálna prokuratúra Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) nezabezpečili sťažovateľom právo nahliadnuť do spisu vedeného v konaní sp. zn. ČVS: KÚV-48/OVEK-01 a právo na doručenie rozhodnutia o odložení veci vydané v konaní sp. zn. ČVS: KÚV-48/OVEK-01.

Sťažovateľ 1 a sťažovateľ 2 vo svojej sťažnosti uviedli, že 20. novembra 2000 podali Krajskému úradu vyšetrovania Policajného zboru v Bratislave oznámenie o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že bol spáchaný trestný čin; toto podanie doplnili 4. januára 2001. Na základe tohto doplnenia sa sťažovatelia ako poškodení prihlásili do konania s nárokom na náhradu vyčíslenej škody jeho uplatnením. Vyšetrovatelka sťažovateľom listom sp. zn. ČVS: KÚV-48/OVEK-01 zo 7. marca 2002 oznámila, že uznesením vyšetrovateľa Policajného zboru pod č. p. ČVS: KÚV-48/OVEK-2001 bola vec po preverení podľa § 159 ods. 1 Trestného poriadku odložená. Sťažovateľom nebolo predmetné uznesenie doručené. Preto 19. marca 2002 podali krajskej prokuratúre žiadosť o preskúmanie postupu vyšetrovateľa, pretože jeho postup považovali za protiprávny. Splnomocnenec poškodených (sťažovateľov) požiadal podaním zo 14. júna 2002 o nahliadnutie do vyšetrovacieho spisu vedeného pod sp. zn. ČVS: KÚV-48/OVEK-2001; bolo mu však oznámené, že vyšetrovací spis sa nachádza na krajskej prokuratúre. Podaním z 25. júna 2002 splnomocnenec poškodených požiadal krajskú prokuratúru o nahliadnutie do vyšetrovacieho spisu vedeného pod sp. zn. ČVS: KÚV-48/OVEK-2001 v tom čase sa nachádzajúceho na krajskej prokuratúre. Tejto žiadosti nebolo vyhovené. Pretože krajská prokuratúra na žiadosť o preskúmanie postupu vyšetrovateľa náležitým spôsobom a v relevantnom čase nereagovala, podaním z 19. februára 2004 sťažovatelia podali generálnej prokuratúre žiadosť o preskúmanie postupu vyšetrovateľa a prokurátora. Krajská prokuratúra listom sp. zn. 2 Kn 2121/02 z 8. apríla 2004, ku ktorému pripojila list sp. zn. 2 Kn 2121/02 zo 16. júla 2002, sťažovateľom oznámila svoje stanovisko k žiadosti o prešetrenie postupu vyšetrovateľa, ktorým neuznala túto žiadosť za opodstatnenú a postup vyšetrovateľa

odobrila. Z toho dôvodu sťažovatelia na svojej žiadosti adresovanej generálnej prokuratúre zotrvali. Dňa 3. júna 2004 bol sťažovateľom doručený list generálnej prokuratúry č. k. IV Gn 2147/04-15 z 25. mája 2004, ktorým neuznala námietku neumožnenia nahliadnutia do spisu za opodstatnenú, a to z toho dôvodu, že nešlo o trestný spis, pretože tzv. preukazovací spis neobsahuje dôkazy, a neuznala ani námietku ohľadne nedoručenia uznesenie o odložení veci, pretože sťažovateľ 1 v danej veci nevystupuje ako poškodený (vykonaným preverovaním nebolo preukázané, že by mu vznikla škoda).

V nadväznosti na tento postup krajskej prokuratúry a generálnej prokuratúry sťažovatelia namietajú porušenie ich základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé prejednanie veci nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu, podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru opierajúc sa o judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva.

Sťažovatelia namietajú porušenie nimi označených základných práv ako poškodení argumentujúc ich postavením vyplývajúcim z § 43 ods. 1 zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdom (trestný poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) a z nadväzujúcich ustanovení Trestného poriadku s tým, že uplatnili nárok na náhradu škody podľa nich na obhájiteľnom základe a vyšetrovateľ a ani prokurátor neboli oprávnení uprieť im postavenie poškodených. Rovnako podľa ich názoru selekcia spisov podľa toho, či sa v nich nachádzajú dôkazy alebo nie, a v nadväznosti na to umožnenie alebo neumožnenie nahliadnuť do spisu je selektívnym prístupom k realizácii ústavný práv, čo je v rozpore s princípom právneho štátu.

Sťažovatelia sú toho názoru, že v danej veci orgány činné v trestnom konaní tým, že im nedoručili uznesenie o odložení veci a neumožnili nahliadnuť do spisu, porušili ich základné právo na inú právnu ochranu, ako aj ich právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru a právo na účinný právny prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru.

Sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Právo sťažovateľov na právnu ochranu garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, na spravodlivý proces garantované čl. 6 Ods. 1 Dohovoru a na účinný prostriedok nápravy garantované čl. 13 Dohovoru boli porušené tým, že Krajská prokuratúra v Bratislave a Generálna prokuratúra Slovenskej republiky nezabezpečili sťažovateľom právo nahliadnuť do spisu vedeného v konaní ČVS: KÚV-48/OVEK-01 a právo na doručenie rozhodnutia o odložení veci vydané v konaní ČVS: KÚV-48/OVEK-01.

2. Opatrenia Krajskej prokuratúry v Bratislave č. k. 2 Kn 2121/02 zo dňa 16. 07. 2002 a Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. IV Gn 2147/04-15 zo dňa 25. 05. 2004 sa zrušujú, vec sa vracia na ďalšie konanie a Krajskej prokuratúre v Bratislave a Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky sa prikazuje, aby vec vrátili vyšetrovateľovi a aby vydali vyšetrovateľovi príslušnému na konanie vo veci ČVS: KÚV-48/OVEK-01 pokyn na doručenie uznesenia o odložení veci vydaného v konaní ČVS: KÚV-48/OVEK-01 sťažovateľom a umožnenie nahliadnutia do spisu vedeného v konaní ČVS: KÚV-48/OVEK-01 sťažovateľmi.

3. Sťažovateľom sa priznáva náhrada trov konania. “.

Ústavný súd požiadal v júni 2005 pred predbežným prerokovaním sťažnosti o vyjadrenie generálneho prokurátora Slovenskej republiky, ktorý preskúmal obsah sťažnosti sťažovateľov a sťažnosť označil za opodstatnenú. V nadväznosti na toto zistenie prijal opatrenia, na základe ktorých budú splnené obe požiadavky sťažovateľov – doručenie uznesenia vyšetrovatelky bývalého Krajského úradu vyšetrovania Policajného zboru v Bratislave zo 7. marca 2002 sp. zn. ČVS: KÚV-48/OVEK-01 (dnes Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Bratislave) a nahliadnutie do spisu bývalého Krajského úradu vyšetrovania Policajného zboru v Bratislave sp. zn. ČVS: KÚV-48/OVEK-01. Vzhľadom na odstránenie vytýkaných procesných nedostatkov generálny prokurátor Slovenskej republiky navrhol sťažovateľom späťvzatie sťažnosti. Ústavný súd vyzval preto sťažovateľov na vyjadrenie k späťvzatiu sťažnosti. Právny zástupca sťažovateľov ústavnému súdu oznámil, že k náprave porušených ústavných práv sťažovateľov nedošlo a predmetné uznesenie o odložení veci im stále nebolo doručené. Sú toho názoru, že niet prekážky pre prijatie sťažnosti na ďalšie konanie a rozhodnutie vo veci samej v zmysle ich návrhu.

II.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné sťažnosti alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Rovnako môže ústavný súd odmietnuť sťažnosť aj vtedy, ak je zjavne neopodstatnená.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

V súvislosti s odmietnutím sťažnosti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti ústavný súd uvádza, že o zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh možno preto považovať ten, pri ktorého predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného

základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98).

Sťažovatelia namietajú, že boli porušené nimi označené základné práva podľa čl. 46 ods. 1 a práva podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru. Ústavný súd preto skúmal, či označený postup krajskej prokuratúry a generálnej prokuratúry mohol tieto práva sťažovateľov porušiť.

Porušenie svojich práv odvodzujú sťažovatelia od ich postavenia ako poškodených, keď po oznámení o spáchaní trestného činu 20. novembra 2000 doplnili svoje podanie 4. januára 2001 a na základe tohto doplnenia sa ako poškodení prihlásili do konania s návrhom na náhradu nimi vyčíslenej škody. Oznámenie sťažovateľov o spáchaní trestného činu však bolo 7. marca 2002 odložené, čo im bolo oznámené. Sťažovatelia však namietajú, že im uznesenie o odložení veci nebolo doručené. Podľa § 158 ods. 2 Trestného poriadku platného v čase odloženia oznámenia sťažovateľov o spáchaní trestného činu ak prokurátor, vyšetrovateľ a policajný orgán oznámenie neprijmú, neodkladne o tom písomne upovedomia oznamovateľa. Ak prokurátor, vyšetrovateľ alebo policajný orgán pred začatím trestného stíhania odloží vec pre neprípustnosť trestného stíhania, zánik trestnosti činu alebo neúčelnosti trestného stíhania, robia tak uznesením, ktoré treba podľa § 159 ods. 4 Trestného poriadku doručiť poškodenému, ktorý môže proti uzneseniu o odložení veci podať sťažnosť; oznamovateľ sa o odložení veci vyrozumie, len ak o to požiadal.

Podľa platného znenia § 159 ods. 4 Trestného poriadku sa uznesenie o odložení veci doručí tak navrhovateľovi, ako aj poškodenému, ak je známy; obaja môžu proti uzneseniu podať sťažnosť.

Čo sa týka namietaného porušenia označených práv sťažovateľov postupom krajskej prokuratúry v súvislosti s nedoručením im rozhodnutia o odložení veci sp. zn. ČVS: KÚV–48/OVEK–01 zo 7. marca 2002, ústavný súd z odpovede krajskej prokuratúry na sťažnosť sťažovateľov na postup vyšetrovateľky zo 16. júla 2002 vyplynulo, že P. b., a. s., v uvedenej veci nie je poškodeným, pretože jej žiadna škoda nevznikla, je len oznamovateľom

spáchania trestného činu a o spôsobe vybavenia vyšetrovatel'ka so s'ťažovateľmi ako s oznamovateľmi trestného činu aj komunikovala: P. b., a. s., upovedomila v súlade s § 159 ods. 4 Trestného poriadku o odložení veci. Navyše, ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa možno domáhať len v rozsahu čl. 46 ods. 4 ústavy. Ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti vyslovil, že postupom, ktorý je v súlade so zákonom (pri akceptovaní prezumpcie ústavnosti právnych predpisov do času, kým sa nepreukáže opak), nemožno porušiť základné práva a slobody s'ťažovateľa. V tejto časti je preto s'ťažnosť podľa názoru ústavného súdu zjavne neopodstatnená.

Vzhľadom na odloženie veci (oznámenia o spáchaní trestného činu) s'ťažovatelia nezískali status poškodeného podľa § 43 ods. 1 Trestného poriadku, aj keď argumentujú tým, že nárok na náhradu škody uplatnili na obhájiteľnom základe; táto argumentácia nemá vzhľadom na odloženie veci právny význam. Bez právneho významu je v tejto súvislosti tiež namietaná „*selekcija*“ spisov, pretože trestné stíhanie vôbec nezačalo. Vzhľadom na túto skutočnosť nebolo reálne ani možné porušiť základné právo s'ťažovateľov ako poškodených tým, že sa im neumožnilo nahliadnuť do spisu, a preto ústavný súd aj túto časť s'ťažnosti odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť.

V súvislosti so s'ťažnosťou s'ťažovateľov ústavný súd ešte uvádza, že s'ťažovatelia namietajú porušenie ich základných práv v čase, keď nie je reálne vysloviť porušenie nimi označených základných práv, a to práve z dôvodu odloženia oznámenia o spáchaní trestného činu.

Pokiaľ s'ťažovatelia predmetnou s'ťažnosťou namietali aj porušenie čl. 13 Dohovoru, bolo potrebné v tejto časti s'ťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú taktiež pre absenciu reálnej a relevantnej súvislosti.

Vzhľadom na odmietnutie s'ťažnosti ústavný súd o ďalších požiadavkách s'ťažovateľov už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. októbra 2005